

Oplegnotitie open standaarden, lijsten

Vergadering: Forum Standaardisatie woensdag 17 april 2024

Agendapunt: 3

Documentnummer: FS-20240417.3

Aan: Forum Standaardisatie

Van: Stuurgroep Open Standaarden

Versie: 1.0

Bijlagen: Geen

Rechten: [CC0 publieke domeinverklaring](#)

Samenvatting

Ter kennisname

- A. Voortgang lopende procedures
 - 1. Betere gegevensuitwisseling:
 - a. uitwisseling van bouwinformatie **NLRS** (bouwen en wonen) blijven aanbevelen aan de overheid in nieuwe versie
 - b. geografische informatie **Geo-standaarden** (OGC-API en GeoPackage) generatiewissel verplichten aan de overheid
 - c. vindbaarheid van leermaterialen **NL LOM** (onderwijs en cultuur) niet meer verplichten aan de overheid
 - d. tweedimensionale ontwerptekeningen **NLCS** (bouwen en wonen) blijven verplichten aan de overheid in nieuwe versie
 - e. structureren en documenteren van REST API's **REST API Designrules** (uitwisselingsfundament) blijven verplichten aan de overheid in nieuwe versie
 - 2. Veilig internet:
 - f. adressering van ICT-systemen binnen een netwerk **IPv6** (veilig internet) verduidelijken functioneel toepassingsgebied en advisering verzwaring verplichten
 - g. automatiseren van uitgifte van certificaten **ACME** (veilig internet) verplichten of aanbevelen aan de overheid
 - 3. Meer toegang en openbaarheid:
 - h. eenduidig beschrijven van begrippen **SBB** (openbaar en toegankelijk) verplichten aan de overheid

- i. vastleggen van metagegevens voor overheidsinformatie **MDTO**
 - j. kennismodel voor overheidsinformatie **TOOI**
- B. Voortgang doorontwikkeling lijst (aanbevolen) standaarden
- C. Voortgang communicatie **Authenticatie-standaarden (OpenID.NLGov en SAML)**
op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (veilig internet)
- D. Mededelingen vanuit Stuurgroep Open Standaarden

Ter kennisname

Ad A. Voortgang lopende procedures

[Bijlage: geen]

Verschillende, lopende procedures hebben achter de schermen voortgang geboekt ten opzichte van de vorige Forum Standaardisatie-vergadering van 28 februari 2024. Deze voortgang heeft zich nog niet ge-uit in besluitpunten voor deze vergadering. Zodoende is deze voortgang minder zichtbaar in dit overzicht van lopende procedures.

1. Betere gegevensuitwisseling

a. Uitwisseling van bouwinformatie NLRS

Forum Standaardisatie toetst of de standaard voor uitwisseling van bouwinformatie NLRS in de nieuwe versie (3.0.1) geschikt is om te blijven aanbevelen aan de overheid. NLRS is een standaard voor uitwisselen van bouwinformatie waarin afspraken zijn vastgelegd over naamgeving, modelstructuur, en gebruik van parameters.

Stichting Revit Standards heeft NLRS in de nieuwe versie (3.0.1) op 16 oktober 2022 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Forum Standaardisatie heeft op 27 september 2023 besloten om de versiewijziging van NLRS in procedure te nemen. De expertbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 7 februari 2024. De openbare consultatie staat gepland voor voorjaar 2024.

b. Geografische informatie Geo-standaarden

Forum Standaardisatie toetst de opvolging van een oude generatie standaarden (WFS/ WMS) door een nieuwe generatie, op REST API's gebaseerde standaarden (OGC-API standaarden). OGC-API standaarden en WMS/ WFS (onderdeel van de Geo-standaarden) dragen bij aan publiceren en uitwisselen van geo-informatie op het web. Daarnaast toets het Forum Standaardisatie of standaard voor het ter download aanbieden aan derden van geografische informatie GeoPackage (onderdeel van de Geo-standaarden) in de nieuwe versie (1.3.1) geschikt is om te blijven verplichten aan de overheid.

Indiener Geonovum heeft op 6 december 2022 het gecombineerde wijzigingsverzoek ingediend bij het Forum Standaardisatie. Het Forum Standaardisatie heeft op 27 september 2023 besloten om het wijzigingsverzoek in procedure te nemen. Het expertonderzoek heeft plaatsgevonden op 18 januari. De openbare consultatie staat gepland voor voorjaar 2024.

c. Vindbaarheid van leermaterialen NL LOM

Forum Standaardisatie zet de toetsing voort om de standaard voor het beschrijven van onderwijsmaterialen NL LOM niet meer te verplichten aan de overheid. NL LOM bevordert de herbruikbaarheid van onderwijsmateriaal door deze beter vindbaar te maken aan de hand van beschrijvingen (metadata).

De beheerorganisatie Stichting Edustandaard heeft op 9 juni 2021 het verzoek voor het niet meer verplichten van NL LOM aan de overheid ingetrokken nadat experts hadden geadviseerd nog een keer extra na te gaan in hoeverre de plaatsing van NL LOM op de 'pas toe of leg uit'-lijst bijdraagt aan de adoptie van NL LOM. Een vraag die hierbij speelt, is of het werkingsgebied van NL LOM zich de afgelopen twee jaren heeft uitgebreid buiten de onderwijssector. Eind 2023 zijn er geen duidelijke tekenen van een uitbreiding van het werkingsgebied voor NL LOM. Het Bureau Forum Standaardisatie hervat daarom de procedure om NL LOM niet meer te verplichten aan de overheid. De expertbijeenkomst staat gepland voor voorjaar 2024.

d. Tweedimensionale ontwerptekeningen NLCS

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor tweedimensionale ontwerptekeningen NLCS in de nieuwe versie (5.0) geschikt is om te blijven verplichten aan de overheid. NLCS zorgt voor meer eenheid in tweedimensionale ontwerptekeningen waardoor deze digitale tekeningen makkelijker worden uitgewisseld en voor langere termijn (tien tot vijftien jaar na oplevering) bruikbaar blijven bij onderhoud en reconstructie.

digiGO heeft NLCS in de nieuwe versie (5.0) op 9 november 2023 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 13 maart 2024. De verwachting is het Intakeadvies vóór de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

e. Structureren en documenteren van REST API's REST API Designrules

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor structureren en documenteren van REST API's REST API Designrules in de nieuwe versie (2.0.0) geschikt is om te blijven verplichten aan de overheid. REST API Designrules zijn afspraken voor ontwikkelaars tijdens het bouwen van een REST-API voor de publieke sector.

Logius heeft REST API Designrules in de nieuwe versie (2.0.0) op 2 februari 2024 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek staat gepland voor voorjaar 2024.

2. Veiliger internet

f. Adressering van ICT-systemen binnen een netwerk IPv6 en IPv4

Forum Standaardisatie start een procedure voor het verduidelijken van het functioneel toepassingsgebied voor IPv6. IPv6 bepaalt dat ieder ICT-systeem binnen een netwerk een uniek nummer (IP-adres) heeft; hierdoor kunnen ICT-systemen elkaar herkennen en onderling data uitwisselen.

Forum Standaardisatie is op 6 mei 2020 akkoord gegaan om een procedure te starten voor het verduidelijken van het functioneel toepassingsgebied op basis van de aanbevelingen uit het [evaluatie-onderzoek van IPv6 en IPv4](#) (2020). Een adoptievraag uit najaar 2023 is een directe aanleiding om uitvoering te geven aan de aanbeveling uit de evaluatie van 2020.

Extra onderdeel van de expertbijeenkomst is het consulteren van experts over stimuleren van adoptie via verzwaren van de huidige verplichtingen van IPv6. De expertbijeenkomst heeft plaatsgevonden op 11 april 2024. De openbare consultatie wordt ingepland om de zomervakantie heen.

g. Automatiseren van uitgifte van certificaten ACME

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor automatiseren van uitgifte van certificaten ACME geschikt is om te verplichten of aan te bevelen aan de overheid. ACME draagt bij aan een beter beveiligde internetverbinding doordat ACME de automatisering van certificaatuitgifte en domeinvalidatie versimpelt.

Rijkswaterstaat heeft ACME op 23 oktober 2023 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 26 februari 2024. De verwachting is het Intakeadvies vóór de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

3. Meer toegang en openbaarheid

h. Eenduidig beschrijven van begrippen SBB

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor het eenduidig beschrijven van begrippen SBB geschikt is om te verplichten aan de overheid ('pas toe of leg uit'-verplichting). SBB geeft aan hoe begrippen in een begrippenlijst, taxonomie of thesaurus eenduidig worden beschreven. Hierdoor wordt het mogelijk elkaars begrippen en daarmee de kennis over elkaars data te hergebruiken.

Kadaster heeft SBB op 22 november oktober 2023 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 10 april 2024. De verwachting is het Intakeadvies vóór de zomer van 2024 voor te leggen aan het Forum Standaardisatie.

i. Vastleggen van metagegevens voor overheidsinformatie MDTO

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of de standaard voor het vastleggen van metagegevens voor overheidsinformatie MDTO geschikt is om te verplichten aan de overheid ('pas toe of leg uit'-verplichting). MDTO is een standaard voor het vastleggen en uitwisselen van eenduidige metagegevens. Hierdoor wordt het mogelijk overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te houden.

Nationaal Archief heeft MDTO op 1 maart 2024 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek heeft plaatsgevonden op 16 april 2024. MDTO en TOOI (zie agendapunt 3A van deze vergadering) zijn parallel aangemeld bij het Forum op verzoek van Bureau Forum Standaardisatie (BFS) om mogelijke overlap van MDTO en TOOI in het functioneel toepassingsgebied zo vroeg mogelijk gedurende de vervolgpprocedure inzichtelijk te hebben.

j. Kennismodel voor overheidsinformatie TOOI

Forum Standaardisatie heeft een aanmelding ontvangen om te toetsen of het kennismodel voor overheidsinformatie geschikt is om te verplichten aan de overheid ('pas toe of leg uit'-verplichting). TOOI is een kennismodel voor het definiëren van een gemeenschappelijke taal waarmee data en metadata uitgedrukt kunnen worden. Hierdoor wordt overheidsinformatie beter vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar.

KOOP heeft TOOI op 1 maart 2024 aangemeld bij het Bureau Forum Standaardisatie. Het Intakegesprek staat gepland voor voorjaar 2024. MDTO en TOOI (zie agendapunt 3A van deze vergadering) zijn parallel aangemeld bij het Forum op verzoek van Bureau Forum Standaardisatie (BFS) om mogelijke overlap van MDTO en TOOI in het functioneel toepassingsgebied zo vroeg mogelijk gedurende de vervolprocedure inzichtelijk te hebben.

Ad B. Voortgang doorontwikkeling lijst (aanbevolen) standaarden

[Bijlage: geen]

1. Doorontwikkeling lijst aanbevolen standaarden

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 20 april 2022 presenteerde Paul Dam van Lex Digitalis de conclusies van zijn [onderzoek naar de doorontwikkeling van de lijsten](#) open standaarden. Het Forum Standaardisatie gaf Bureau Forum Standaardisatie (BFS) opdracht om gevolg te geven aan de adviezen uit dit onderzoek. Dit is de voortgang op nog openstaande actie:

- Bureau Forum Standaardisatie heeft een aantal standaarden geïdentificeerd die wel waarde hebben op de lijst aanbevolen standaarden maar als 'gangbaar' kunnen worden aangemerkt. Het gaat om standaarden zoals TCP/IP, HTML en SMTP. BFS verwerkt de reacties uit de schriftelijke review van leden van het Forum Standaardisatie op de selectie van deze standaarden en past deze reacties toe op het labelen van deze standaarden met het metadata label 'gangbaar' in het registratiesysteem voor open standaarden (ROSS) en het bijbehorende [Forum Standaardisatie Kennismodel](#) (FSKM).

2. Onderzoek borgen actualiteit standaarden (versies)

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 27 september 2023 stemde het Forum in met het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar het borgen van actualiteit van standaarden (versies) op lijst open standaarden. Het onderzoek is inmiddels in afrondende fase.

Het onderzoek wil verschillende mechanismes onderzoeken om kleine versiewijzigingen met geringe impact op de eindgebruikers te kunnen doorvoeren op de lijst open standaarden zonder dat een gehele toetsingsprocedure hiervoor wordt aangewend, maar wel met behoud van de zorgvuldigheid van het Forum Standaardisatie en binnen de bestuurlijke en besluitvormende context waarbinnen het Forum Standaardisatie opereert.

Ad C. Voortgang communicatie Authenticatie-standaarden (OpenID.NLGov en SAML) op de 'Pas toe of leg uit'-lijst (veilig internet)

[Bijlage: geen]

Forum Standaardisatie werkt aan de communicatie van het verplichten van 'Authenticatie-standaarden (OpenID.NLGov en SAML)' aan de overheid. De communicatie vindt plaats via nieuwsberichten en via de registratie van Authenticatie-standaarden op de 'Pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie. Een zorgvuldig voorbereide communicatie draagt bij aan een soepele introductie van de Authenticatie-standaarden bij overheden.

Authenticatie-standaarden dragen bij aan een veiliger internet doordat authenticatieservices (zoals DigiD) de identiteit van een eindgebruiker controleren op gestandaardiseerde wijze. Dit leidt tot betrouwbare digitale dienstverlening van de overheid aan burgers en bedrijven.

Communicatie van Authenticatie-standaarden

Het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) heeft in 21 september 2023 ingestemd om [SAML](#) en [OpenID.NLGov](#) samen te verplichten aan de overheid ('Pas toe of leg uit'-verplichting) onder de noemer 'Authenticatie-standaarden'. OpenID.NLGov is de nieuwe naam voor NL GOV AP OIDC, het Nederlandse profiel op OpenID Connect.

Forum Standaardisatie licht in het nieuwsbericht de betekenis van de gezamenlijke verplichting van SAML en OpenID.NLGov toe voor de overheden. De verplichting heeft onder andere de intentie om de generatiewissel van oude generatie SAML naar nieuwe generatie OIDC te stimuleren. Het nieuwsbericht van Forum Standaardisatie wordt vooraf gedeeld met Logius als indiener van de standaard, zodat Logius in interne en externe berichtgeving rekening kan houden met nieuwsbericht van het Forum. Authenticatie-standaarden is een nieuwe registratie op de lijst open standaarden. Dit vraagt informatiekundig om enkele aanpassingen aan de lijst open standaarden omdat de nieuwe registratie enkele huidige registraties (SAML, OIDC en NL GOV AP OIDC) op de lijst vervangt.

Stimuleren van generatiewissel

OIDC en het Nederlandse profiel is een nieuwe generatie standaard die de weg opent naar nieuwe toepassingen, in het bijzonder voor mobiele toepassingen zoals apps. Het verplichten van OIDC en SAML via gezamenlijke registratie Authenticatie-standaarden betekent dat de voordelen van OIDC kunnen worden benut en dat huidige ondersteuning en gebruik van SAML in tact blijft. Zo wil Logius een transitie in gang zetten met afbouw van SAML en opbouw naar OIDC. Het verplichten van Authenticatie-standaarden gaat samen met een door het Forum Standaardisatie geadviseerde transitiestrategie met roadmap en communicatieplan van Logius.

Ad D. Mededeling vanuit de Stuurgroep Open Standaarden

[Bijlage: geen]

1. Uitbreiding Stuurgroep Open Standaarden

De Stuurgroep Open Standaarden had behoefte om uit te breiden in het aantal leden. Geert-Jan van de Ven (Manifestgroep/ CIP) heeft toegezegd de Stuurgroep te willen versterken, per Forum Standaardisatie vergadering van 19 juni 2024. De Stuurgroep bestaat daarmee uit vijf leden: Floor Jas (SURF), Benno Overeinder (NLnet Labs), Friso Penninga (Geonovum), Theo Peters (VNG Realisatie) en Geert-Jan van de Ven (Manifestgroep/ CIP).

2. Aankondiging Extra Stuurgroep Open Standaarden

De Extra Stuurgroep Open Standaarden is verplaatst naar 12 september 2024 (aansluitend op de vergadering van Forum Standaardisatie). De eerder gekozen datum 19 juni 2024 valt samen met CIO Dag 2024 waarop het Bureau Forum Standaardisatie actief is.

De Extra Stuurgroep Open Standaarden is een fysieke bijeenkomst om een aantal bredere ontwikkelingen rond standaarden op de lijst open standaarden te behandelen. Het Bureau zorgt voor de voorbereiding van de bijeenkomst.